

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Економічний факультет
Кафедра міжнародної економіки

СИЛАБУС
обов'язкової освітньої компоненти
«Кваліфікаційна робота»

Освітньо-професійна програма:	Міжнародні економічні відносини
Спеціальність:	292 Міжнародні економічні відносини
Галузь знань:	29 « Міжнародні економічні відносини»
Рівень вищої освіти:	другий (магістерський)
Факультет:	економічний
Мова навчання:	українська
Розробники:	Саєнко О.С., доцент кафедри міжнародної економіки, к.е.н., доцент
Профайл викладача:	https://interec.info/persons/sayenko-oleksandr-sergijovych/
Контактний тел.:	+38 (0372) 509 467
E-mail:	o.saienko@chnu.edu.ua
Профайл викладача:	Білик Р.С., доцент кафедри міжнародної економіки, д.е.н., доцент
Контактний тел.:	https://interec.info/persons/bilyk-ruslana-sergiyivna/
E-mail:	+38 (0372) 509 467 r.bilyk@chnu.edu.ua
Профайл викладача:	Шилепницький П.І., професор кафедри міжнародної економіки, д.е.н., професор
Контактний тел.:	https://interec.info/persons/shylepnyczkyj-pavlo-ivanovych/
E-mail:	+38 (0372) 509 467 p.shylepnyskii@chnu.edu.ua
Консультації:	он-лайн консультації - згідно з графіком очні консультації – за попередньою домовленістю

1. Анотація освітньої компоненти. Кваліфікаційна робота здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти – це самостійна випускова науково-дослідницька робота, яка виконує кваліфікаційну функцію, тобто готується студентом з метою її публічного захисту й отримання освітнього рівня магістра. З одного боку, кваліфікаційна робота є певним підсумком підготовки здобувача вищої освіти, і, в той же час – самостійним оригінальним науковим дослідженням здобувача вищої освіти, у розробці якого зацікавлені установи, організації або підприємства. Вона повинна містити глибоке теоретичне осмислення організаційно-управлінської проблеми в сфері міжнародних економічних відносин, а також обґрунтування її практичного розв'язання, відповідати вимогам щодо актуальності, змісту й оформлення.

Кваліфікаційна робота належить до обов'язкових освітніх компонент циклу професійної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Міжнародні економічні відносини» спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини. Кваліфікаційна робота - це самостійне дослідження, виконане здобувачем на завершальному етапі навчання, на підставі якої атестаційна комісія визначає рівень теоретичної підготовки випускника, його готовність до самостійної роботи за фахом і виносить ухвалу про присвоєння кваліфікації. Кваліфікаційна робота повинна містити глибоке теоретичне осмислення актуальної організаційно-управлінської, соціально-економічної проблеми, а також обґрунтований проект практичного її розв'язання.

2. Мета освітньої компоненти – поглиблення студентом теоретичних і практичних знань з обраного напрямку, вироблення умінь застосовувати їх при виконанні конкретних практичних завдань; сприяння пошуку сучасних наукових досягнень у певній сфері та умінь їх самостійно застосовувати при розв'язанні прикладних проблем; визначення ступеня підготовки випускника до самостійної практичної діяльності. Працюючи над кваліфікаційною роботою, здобувач повинен засвоїти навички правильної постановки проблеми та обґрунтування її актуальності, формулювання мети і завдань дослідження, побудови логічного плану й оптимальної структури, роботи з бібліографічними джерелами, статистичною інформацією, фінансовою звітністю, аналізу та оцінки різних аспектів фінансово-господарської діяльності організації, обґрунтування власних узагальнень, висновків і пропозицій.

3. Пререквізити. Освітня компонента «Кваліфікаційна робота» відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми є завершальним етапом навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти після вивчення всіх обов'язкових дисциплін та на основі проходження виробничої практики.

4. Результати навчання. Відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» та галузі знань 29 «Міжнародні відносини» підготовка та захист кваліфікаційної роботи сприяє формуванню наступних компетентностей та програмних результатів навчання:

Загальні та фахові компетентності:

ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

СК 2. Здатність розробляти та аналізувати моделі розвитку національних економік і визначати їхню роль у сучасній світогосподарській системі.

СК 3. Здатність визначати й оцінювати прояви економічного глобалізму, виклики та дисбаланси глобального розвитку та їх вплив на міжнародні економічні відносини

СК 4. Здатність оцінювати масштаби діяльності глобальних фірм та їхні позиції на світових ринках.

СК 5. Здатність застосовувати кумулятивні знання, науково-технологічні досягнення, інформаційні технології для досягнення сутності феномену нової економіки, виявлення закономірностей та тенденцій новітнього розвитку світового господарства.

СК 7. Здатність аналізувати й оцінювати геоекономічні стратегії країн з позиції національних економічних інтересів.

СК 8. Здатність прогнозувати тенденції розвитку міжнародних ринків з урахуванням кон'юнктурних змін.

СК 9. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Систематизувати, синтезувати й упорядковувати отриману інформацію, ідентифікувати проблеми, формулювати висновки і розробляти рекомендації, використовуючи ефективні підходи та технології, спеціалізоване програмне забезпечення з

метою розв'язання складних задач практичних проблем з урахуванням крос-культурних особливостей суб'єктів міжнародних економічних відносин.

ПРН 5. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

ПРН 6. Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали.

ПРН 7. Досліджувати й аналізувати моделі розвитку національних економік та обґрунтовувати заходи досягнення їх стратегічних цілей в умовах трансформації світогосподарських відносин.

ПРН 8. Розробляти та досліджувати адаптивні моделі вирівнювання дисбалансів та нівелювання загроз глобального розвитку, пропонувати варіанти вирішення проблем за результатами дослідження.

ПРН 9. Здійснювати моніторинг, аналіз, оцінку діяльності глобальних фірм (корпорацій, стратегічних альянсів, консорціумів, синдикатів, трастів тощо) з метою ідентифікації їхніх конкурентних позицій та переваг на світових ринках.

ПРН 10. Розуміти закономірності та тенденції розвитку світового господарства і феномену нової економіки з урахуванням процесів інтелектуалізації, інформатизації та науково-технологічного обміну.

ПРН 11. Розуміти сутність соціального виміру глобального економічного розвитку та імплементувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин.

ПРН 12. Визначати геоекономічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахуванням національних економічних інтересів і безпекової компоненти міжнародних економічних відносин у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів.

ПРН 13. Ідентифікувати зміни кон'юнктури ринків під дією невизначених факторів, здійснювати їх компаративний аналіз, критично оцінювати наслідки продукованих ідей та прийнятих рішень з метою прогнозування тенденції розвитку глобальних ринків.

ПРН 14. Презентувати результати власних досліджень шляхом підготовки наукових публікацій і апробацій на наукових заходах.

ПРН 15. Брати участь у професійні дискусії у сфері міжнародних економічних відносин, зовнішньо-економічної політики, поважати опонентів та їхню точку зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем.

5. Загальні вимоги до виконання кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота повинна:

- бути виконаною на актуальну тему, яка має теоретичне й практичне значення;
- бути підготовленою на основі поглибленого вивчення законодавства з досліджуваної проблеми, а також монографічної та періодичної літератури з обраної теми;
- бути підготовленою на основі матеріалу, у якому узагальнено раніше відомі положення, дискусійні питання, а також досліджено нові явища і виявлено закономірності. У зв'язку з цим робота повинна відрізнятися критичним підходом до існуючої практики розв'язання проблеми, яка досліджується;
- містити аналіз фактичного стану, порівняння вимог теорії та практики, аргументовані висновки, конкретні пропозиції;
- відповідати вимогам щодо обсягу, структури роботи, мати елементи оригінального творчого підходу до вирішення завдань.

Магістерська робота не може мати компілятивний характер і повторювати напрацювання з наукового напрямку, у тому числі наукового керівника роботи (докторська чи кандидатська дисертаційна робота).

Кваліфікаційна робота магістра виконується на основі поглибленого вивчення й критичного осмислення вітчизняної та зарубіжної спеціальної літератури, законодавства з питань міжнародних економічних відносин та співробітництва, зовнішньоекономічної діяльності підприємств, тарифного та нетарифного регулювання зовнішньої торгівлі, передового зарубіжного досвіду щодо розв'язання обраної проблеми, а також результатів проведених здобувачем освіти власних досліджень. Зміст роботи можуть складати результати теоретичних і експериментальних досліджень, розробка нових методів і методичних підходів з актуальних проблем міжнародного бізнесу.

Сформовані під час підготовки кваліфікаційної роботи результати досліджень, висновки та власні пропозиції виносяться магістрантом на публічний захист в процесі роботи атестаційної комісії. На підставі захисту магістерської роботи атестаційна комісія вирішує питання про присвоєння їй автору кваліфікації та видачу диплома магістра.

Рекомендований термін виконання кваліфікаційної роботи складає 12 місяців.

Процес виконання та підготовки до захисту кваліфікаційної роботи за терміном і змістом проходить ряд послідовних етапів:

- Вивчення рекомендованої тематики магістерських робіт, затвердженої на кафедрі міжнародної економіки.
- Вибір теми магістерської роботи і подання відповідної заяви магістранта на ім'я завідувача кафедри.
- Подання завідувачу кафедри замовлення на конкретну тему у разі виконання кваліфікаційної роботи на замовлення підприємства чи організації.
- Обговорення з науковим керівником змісту магістерської роботи, графіка її виконання.
- Узгодження та затвердження у керівника та завідувача випускової кафедри календарного графіка виконання кваліфікаційної роботи.
- Пошук потрібної інформації – збирання матеріалів на підприємстві під час виробничої практики, робота з літературою в наукових установах тощо.
- Аналіз зібраного матеріалу, проведення економічних розрахунків.
- Написання першого варіанта кваліфікаційної роботи, обговорення з науковим керівником результатів роботи.
- Доопрацювання й оформлення роботи. Передача роботи на перевірку науковому керівнику.
- Перевірка на плагіат.
- Отримання письмового висновку наукового керівника.
- Попередній захист роботи.
- Отримання довідки про впровадження наукових досліджень магістра в практичну роботу у випадку виконання магістерської роботи на замовлення підприємства, установи чи організації.
- Отримання зовнішньої рецензії на магістерську роботу.
- Подання магістерської роботи завідувачу кафедри міжнародної економіки й отримання у нього дозволу на захист кваліфікаційної роботи.
- Підготовка виступу, презентації та ілюстративного матеріалу для захисту кваліфікаційної роботи.
- Публічний захист кваліфікаційної роботи на засіданні Екзаменаційної комісії.

Тему кваліфікаційної роботи магістрант обирає самостійно на підставі запропонованої тематики. Предметом дослідження може бути одна з актуальних проблем міжнародних економічних відносин і міжнародного бізнесу, яка недостатньо теоретично та методично розроблена, потребує новітніх теоретичних і методичних підходів, викликає зацікавленість практиків або перспективна для впровадження з метою підвищення ефективності функціонування зовнішнього сектора економіки України. Тема кваліфікаційної роботи має відповідати завданням та умінням, передбаченим освітньою програмою підготовки магістра за відповідною спеціальністю.

Кафедра міжнародної економіки розробляється рекомендована тематика кваліфікаційних робіт згідно з вимогами освітньої програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Тематика періодично переглядається й оновлюється з урахуванням наукових інтересів кафедри та розвитку економічної науки й практики. Перелік напрямів дослідження може доповнюватися, переглядатися, удосконалюватися.

<https://interec.info/wp-content/uploads/tematyka-dr-2023.doc>

Після вибору теми кваліфікаційної роботи магістр подає заяву на ім'я завідувача кафедри міжнародної економіки. Кафедра розглядає заяви, уточнює теми з урахуванням пропозицій окремих підприємств і організацій, визначає актуальність тем і практичну значимість, можливість виявлення магістрами комплексу компетентностей та програмних результатів навчання.

За заявками підприємств або бажанням магістра тема кваліфікаційної роботи, якщо вона відповідає меті та вимогам, може бути іншою, ніж це передбачено тематикою. У заяві на ім'я завідувача кафедри магістр формулює власну тему, що стосується інших актуальних проблем міжнародних економічних відносин, і належно обґрунтовує доречність її дослідження (відповідно до власної науково-дослідницької роботи і виступів на конференціях, місця роботи, замовлення керівництва об'єкта дослідження, можливостей отримання необхідної інформації про об'єкт дослідження тощо).

Назва кваліфікаційної роботи має бути, по можливості, короткою, відповідати спеціальності “Міжнародні економічні відносини” і суті розв'язання науково-практичної задачі, свідчити про мету дослідження та його завершеність. У назві роботи не бажане використання ускладненої термінології псевдонаукового характеру. Бажано уникати назв, які починаються зі слів “Дослідження питання..”, “Дослідження деяких шляхів...”, “Деякі аспекти...”, у яких не відображена в достатній мірі суть проблеми.

У темі можна вказувати об'єкт, який досліджується, або за матеріалами якого виконувалася робота, наприклад:

- державний орган регулювання міжнародних економічних відносин та зовнішньоекономічної діяльності та їх регіональні підрозділи;
- недержавний орган, який займаються реалізацією міжнародних економічних відносин та зовнішньоекономічної діяльності та їх регіональні підрозділи;
- місцевий орган управління, що здійснює регулювання міжнародних економічних відносин та зовнішньоекономічної діяльності згідно з чинним законодавством;
- міжнародна та національна організації, що координують міжнародне економічне співробітництво;
- підприємство або група підприємств будь-якої форми власності, яке є суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності згідно з чинним законодавством.

Діяльність об'єкта дослідження повинна створювати можливість інформаційного забезпечення дослідження обраної теми. Це означає, що напрям і специфіка діяльності об'єкта дослідження мають відповідати темі роботи, його керівництво повинно надати необхідні практичні матеріали за темою та порівняльні економічні показники за період не менше, ніж за 3 роки.

Кафедра призначає студенту наукового керівника і, за необхідності, консультанта для написання кваліфікаційної роботи.

Керівником кваліфікаційної роботи може бути провідний викладач кафедри, котрий має науковий ступінь доктора або кандидата наук, вчене звання та здійснює наукові дослідження відповідного напрямку.

Науково-методичне керівництво магістерськими роботами можуть здійснювати також висококваліфіковані практичні фахівці, які працюють у сфері ЗЕД і міжнародної економічної діяльності, призначені завідувачем кафедри міжнародної економіки та затверджені наказом ректора ЧНУ. У випадках керівництва кваліфікаційної роботою практичними працівниками

або у випадку виконання магістерської роботи з тематики на стику суміжних наукових напрямів можливе призначення відповідного наукового консультанта.

За необхідності поряд із керівником кваліфікаційної роботи від кафедри може бути призначено консультанта-практика із числа спеціалістів установи чи підприємства, на матеріалах якого виконується робота.

Керівництво та консультування за рішенням завідувача кафедри може поєднуватися та здійснюватися одним науковим керівником.

За відомості, викладені в роботі, порядок використання фактичного матеріалу та іншої інформації під час її виконання, обґрунтованість і достовірність висновків і положень, що в ній захищаються, несуть відповідальність безпосередньо магістрант і науковий керівник.

Здобувач вищої освіти має право:

- обирати наукового керівника зі складу кафедри, враховуючи власні напрацювання;
- клопотати перед випусковою кафедрою про заміну наукового керівника, якщо для цього є поважні причини;

- обирати тему дослідження;
- приймати самостійні рішення щодо вибору методів дослідження та аналізу, опрацювання первинних матеріалів і документів.

Здобувач вищої освіти зобов'язаний:

- чітко виконувати графік підготовки кваліфікаційної роботи;
- оформити її відповідно до вимог випускової кафедри;
- дотримуватися норм та принципів академічної доброчесності;
- своєчасно передати кваліфікаційну роботу до захисту перед Атестаційною комісією;
- аргументовано й етично відреагувати на зауваження наукового керівника і рецензента, відповісти на запитання членів Атестаційної комісії та присутніх на публічному захисті кваліфікаційної роботи.

Науковий керівник і консультанти повинні допомогти магістранту визначити найбільш ефективні рішення, всебічно стимулювати творчість і самостійність при виконанні ним кваліфікаційної роботи.

Науковий керівник здобувача вищої освіти:

- здійснює індивідуальне консультування студента;
- надає допомогу у виборі теми наукових досліджень і формулюванні теми кваліфікаційної роботи, складанні індивідуального навчального плану;
- контролює виконання графіка навчального процесу та навчального плану;
- рекомендує необхідну основну наукову літературу, довідкові та інші джерела для опрацювання за темою дослідження;
- рецензує всі частини роботи та завершений рукопис;
- звітує на засіданні кафедри про виконання індивідуальних планів магістрантами;
- сприяє організації індивідуальних навчальних занять магістранта;
- організовує і керує науково-дослідною роботою магістранта;
- готує студента до публічного захисту результатів дослідження;
- сприяє підвищенню загальної культури магістранта;
- дає відзив на кваліфікаційну роботу з характеристикою професійних та індивідуальних якостей (аналітичних, дослідницьких, світоглядних тощо) студента.

До завдань наукового керівника не входить організація підготовки роботи, планування часу магістра або його стимулювання та створення позитивної мотивації. Ці завдання покладаються винятково на магістранта.

До функцій консультантів належать:

- надання допомоги магістру з усіх теоретичних та методичних питань магістерської роботи;
- участь у погодженні теми та плану магістерської роботи;
- рекомендації до пошуку та вивчення додаткової літератури;
- надання допомоги в отриманні консультацій у інших фахівців за темою магістерської

роботи;

- контроль за додержанням графіка виконання магістерської роботи та вимог щодо її оформлення.

Університет створює умови для виконання здобувачем другого (магістерського) рівня вищої освіти індивідуального плану в повному обсязі:

- надає можливість публікації наукових (науково-методичних) статей у збірниках;
- надає для користування навчальні приміщення, наукові фонди бібліотеки, наукове обладнання й устаткування;
- забезпечує доступ до інформаційних мереж, у тому числі й до мережі інтернет;
- сприяє участі у наукових і методичних конференціях.

Закріплення теми кваліфікаційної роботи, призначення наукового керівника та консультантів (за необхідності) затверджується наказом ректора ЧНУ не пізніше 1 жовтня.

Усі подальші зміни (формулювання назви, об'єкт дослідження тощо) за необхідності аргументуються письмово (заява студента), погоджуються з науковим керівником (віза на заяві) і, за письмовим клопотанням кафедри (витяг з протоколу засідання) затверджуються як зміни до наказу.

Відповідно до теми науковий керівник дає магістранту завдання на кваліфікаційну роботу, де зазначається перелік конкретних питань (план роботи) і видів робіт, які необхідно виконати за місцем проходження виробничої практики, а також зібрати необхідний матеріал для написання магістерської роботи. Завдання для кваліфікаційної роботи та календарний план її виконання повинні бути визначені керівником магістерської роботи спільно з магістрантом і затверджені завідувачем випускового кафедри.

На період виконання кваліфікаційних робіт на кафедрі складається графік консультацій наукових керівників, який систематизує співпрацю здобувача освіти та наукового керівника. Систематичні консультації допомагають студенту вибрати методи дослідження, контролювати дотримання вимог до змісту й оформлення кваліфікаційної роботи, своєчасному усуненні відхилень. Оперативне й уважне виконання рекомендацій керівника сприяє своєчасному поданню магістерської роботи, є запорукою успішного захисту.

Організація виконання більшості етапів кваліфікаційної роботи має індивідуальний характер і погоджується магістрантом зі своїм науковим керівником. Магістрант приступає до викладення розділів кваліфікаційної роботи при накопиченні відповідного матеріалу. Перед складанням текстової частини магістрант повинен погодити вихідні матеріали з науковим керівником з позиції їх повноти та якості.

Після написання кожного розділу роботи студенту необхідно подати його на перевірку науковому керівнику для ознайомлення та приведення змісту викладених матеріалів у відповідність з існуючими вимогами. Отримані зауваження усуваються магістрантом в обумовлені терміни.

Відповідно до визначеного плану виконання кваліфікаційної роботи, магістрант має подати завершену роботу на перевірку науковому керівникові. У разі позитивного відгуку наукового керівника дипломну роботу реєструють на кафедрі та передають на розгляд завідувачу кафедри. Останній має прийняти рішення про допуск магістранта до публічного захисту кваліфікаційної роботи на засіданні Атестаційної комісії.

Магістерська робота повинна відповідати таким вимогам:

- мати логічний, доказовий, аргументований характер, включати поглиблений всебічний аналіз проблеми;
- повинна виконуватися самостійно, а розрахунки отримані із застосуванням інформаційних технологій;
- містити обґрунтовані рекомендації вдосконалення діяльності на досліджуваному об'єкті;
- бути належно оформленою та мати всі необхідні супровідні документи;
- виконується та подається на кафедру в термін, передбачений графіком навчального процесу.

Кваліфікаційна робота, яка не відповідає вимогам щодо змісту й оформлення, написана

без дотримання затвердженого завдання, не містить матеріалів конкретного дослідження теми, обґрунтованих пропозицій, а також не має зовнішньої рецензії, до захисту не допускається.

6. Зміст, обсяги та структура роботи

Кваліфікаційна робота як оригінальне теоретичне та прикладне дослідження повинна мати певну логіку побудови, послідовність і завершеність.

Кваліфікаційна робота за обсягом повинна бути в межах 2,5-3,5 друкованих аркушів (50-60 машинописного тексту формату А4, включаючи такі складові як вступ, висновки та пропозиції), не враховуючи таблиці на цілу сторінку, список літератури та додатки.

Кваліфікаційна робота має таку **структуру**:

1. Титульний аркуш є першою сторінкою кваліфікаційної роботи і оформляється згідно зі зразком.

2. Анотація – викладення основного змісту роботи українською та англійською мовами. В анотації наводиться інформація ідентичного змісту щодо основних положень кваліфікаційної роботи. Обсяг анотації двома мовами – 1 сторінка машинописного тексту (до 800 друкованих знаків).

3. Зміст кваліфікаційної роботи визначається її темою й відображається у плані, в якому наводяться назви всіх розділів та підрозділів (параграфів) із зазначенням початкових сторінок. Зміст може займати 1-1,5 сторінки.

4. Перелік умовних позначень, символів, скорочень і термінів. Якщо в кваліфікаційній роботі вжита специфічна термінологія, використані маловідомі скорочення, нові символи, позначення, то їх перелік можна подати у роботі як окремий список, розміщений перед вступом.

5. Головним завданням вступу є загальна характеристика роботи, актуальності, практичного значення дослідження, розкриття інформаційного, методичного забезпечення дослідження та одержаних результатів.

Вступ до кваліфікаційної роботи подають у рекомендованій нижче послідовності: актуальність обраної теми кваліфікаційної роботи; ступінь розробки проблематики дослідження; мета і завдання дослідження, які повинні бути викладені лаконічно, чітко, відповідно до предмета дослідження; об'єкт і предмет дослідження; теоретико-методологічна база роботи, яку складають фундаментальні дослідження з визначеної проблематики; інформаційна база; наукова новизна роботи; практичне значення результатів; інформація про апробацію результатів дослідження; інформація щодо структури й обсягу кваліфікаційної роботи. Обсяг вступу не повинен перевищувати 4-6 сторінок.

6. Основна частина роботи складається з 3 розділів, кожен з яких містить по 3 підрозділи (якщо необхідно – пункти).

У **першому (теоретичному) розділі** (25% обсягу основного змісту) наводиться глибокий та детальний ретроспективний огляд економічної та методичної літератури, дається порівняння меж доречного використання тих чи інших методів, обґрунтовується остаточний вибір методів розв'язання сформульованої проблеми. В процесі підготовки цього розділу здобувач встановлює, що зроблено з обраної тематики попередниками, доречним є узагальнення вітчизняного та зарубіжного досвіду, результати наукових досліджень провідних учених. З кожного питання важливо знайти подібність і відмінності у поглядах різних науковців, порівняти їх, побачити протиріччя та неточності, обґрунтувати власну позицію. **Кваліфікаційна робота повинна відображати погляд магістранта на обрану проблематику.** При вивченні літератури не можна повністю запозичувати прочитаний текст. Потрібно відбирати тільки наукові факти, які становлять основу наукового знання, відображають об'єктивні властивості речей і процесів. Наукові факти характеризуються такими особливостями, як новизна, точність, об'єктивність і достовірність.

Другий розділ кваліфікаційної роботи є **аналітико-дослідницьким**, має стати перехідним до наступного третього розділу. У цьому розділі можна виділити такі самостійні частини: аналіз предмета дослідження; обґрунтування напрямів розв'язання виявлених

проблем.

Аналітично-дослідницький розділ дипломної роботи передбачає дослідження існуючого стану розв'язання задачі (проблеми), порушеної у магістерській роботі; здійснення горизонтального, вертикального, порівняльного й еталонного аналізу показників, які характеризують стан і тенденції розвитку на пряму дослідження; проведення кількісної та якісної оцінки факторів, які зумовили зміни окремих показників об'єкта дослідження; діагностику управління даним напрямом діяльності на об'єкті дослідження; критичну оцінку її сучасного стану, методичного, інформаційного, програмного забезпечення тощо. Виконуючи цю частину роботи, здобувач освіти демонструє вміння проводити наукові дослідження із застосуванням сучасних економіко-математичних методів, дає наукову характеристику новим явищам і процесам, а також використовує нові знання для конкретних прикладних рішень і обґрунтованих рекомендацій.

При виконанні аналітико-дослідницького розділу магістрант використовує фактичні матеріали, зібрані під час проходження виробничої практики. Джерелом інформації є планові та фактичні показники реалізації міжнародних економічних відносин та зовнішньоекономічної діяльності, статистична, фінансова, податкова, митна та управлінська звітність, накази, розпорядження, первинні інформаційні матеріали стосовно окремих бізнес-операцій і процесів, результати спостережень, опитувань й обстежень та інших методів збирання первинної інформації за останні 3 роки.

Для дослідження впливу різних факторів на процеси й ефективність міжнародного економічного співробітництва використовуються методи порівняльного економічного аналізу, ситуаційного SWOT-аналізу і моделювання, оптимізації соціально-економічних процесів, а також пакети прикладних комп'ютерних програм (Statistica, Statgraph та ін). Результатами дослідження стануть емпіричні, графічні залежності, моделі, схеми, процедури, фінансово-економічні рішення. Важливою оцінка автором виявлених тенденцій та обґрунтування пропозицій. Аналітичний розділ повинен максимально презентувати фактичні матеріали (таблиці, графіки, діаграми, схеми).

Обсяг другого розділу має становити 30-35% від загального обсягу кваліфікаційної роботи.

Завдання третього – проектно-рекомендаційного розділу - розробка конкретних заходів, пропозицій щодо удосконалення предмета дослідження, його інформаційного, методичного й організаційного забезпечення, обґрунтування управлінських моделей прийняття рішень й індикаторів розвитку та міжнародної економічної діяльності підприємств та об'єднань як на мікро-, так і на макрорівнях, на базі основних теоретичних положень, методичних підходів, методичного інструментарію, що викладені у першому розділі, а також з урахуванням результатів аналізу, проведеного у другому розділі дослідження. Обсяг третього розділу може становити до 30-35% від загального обсягу магістерської роботи.

7. Висновки та пропозиції. У кваліфікаційній роботі після кожного розділу необхідно зробити висновки, а потім загальні після закінчення трьох розділів.

Висновки до розділів мають містити пронумероване викладення результатів дослідження, одержаних у відповідному розділі. Саме тут стисло наводяться найважливіші теоретичні положення, які містять формулювання розв'язаної проблеми (після першого розділу); узагальнюються результати аналізу та діагностики предмета дослідження за визначеним напрямом дослідження, запропонованої методики і основних методів досліджень (після другого розділу); подаються пропозиції щодо удосконалення напрямів діяльності об'єкта дослідження, визначається перелік заходів, спрямованих на розв'язання проблеми, підвищення ефективності об'єкта досліджень (після третього розділу).

Висновки до кожного розділу повинні займати 1 сторінку.

Загальні висновки та пропозиції є стислим викладом підсумків проведеного дослідження, синтезом послідовної та логічної презентації одержаних результатів та їх співвідношення із метою та завданнями завданнями, що сформульовані у вступі.

В цій частині роботи студент: коротко характеризує стан теоретико-методичної розробки проблеми; стисло формулює висновки проведеного аналізу; систематизує пропозиції та рекомендації; узагальнює дані про ефективність запропонованих заходів. Висновки повинні чітко відповідати сформульованим у вступі завданням, відображати практичну цінність тих результатів.

Обсяг висновків і пропозицій не повинен перевищувати 3-4 сторінки.

8. Список використаних джерел – містить бібліографічний опис використаних джерел і розташовується після висновків. Список літератури повинен містити 40-60 назв, оформлених згідно діючих вимог ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання.

9. Додатки до кваліфікаційної роботи можуть містити інформаційні матеріали, що становлять базу аналітичних досліджень, розташовуються на останніх сторінках роботи відповідно до посилань на них за основним текстом. Кожен із них має бути позначений літерою (правий верхній кут). Доречно вносити допоміжний матеріал, потрібний для повноти сприйняття магістерської роботи. До таких матеріалів відносять: статистичні дані, схеми, таблиці, рисунки та результати розрахунків та інші документи, що підсилюють аргументацію зроблених магістрантом в основному тексті висновків та оцінок. За допомогою додатків магістрант доводить вірогідність вихідних даних і виконаних розрахунків, а також підсилює аргументованість виконаного аналізу та запропонованих заходів, рекомендацій, пропозицій.

7. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Методи навчання

МН 3 - наочні методи (демонстрація, ілюстрація);

МН 4 - пояснювально-ілюстративні методи;

МН 5 - проблемно-пошукові методи;

МН 9 - робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;

МН 10 - самостійна робота над індивідуальним завданням;

МН 12 - Консультації наукового керівника.

Методи оцінювання

МО 3 - презентація результатів виконання індивідуальних завдань (творчих, розрахункових, аналітичних).

Підсумковий контроль – публічний захист кваліфікаційної роботи.

8. Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційна робота подається здобувачем в термін, що передбачений графіком. Робота виконана згідно з вимогами, допускається до захисту після позитивного відгуку наукового керівника, позитивних внутрішніх та зовнішніх рецензій, висновку із результатами перевірки на плагіат.

Підсумкову, диференційовану за чотирибальною шкалою, оцінку кваліфікаційної роботи визначає АК. У процесі визначення оцінки враховується низка важливих показників якості кваліфікаційної роботи, зокрема змістовні та якісні аспекти.

Змістовні аспекти роботи визначають: актуальність обраної теми дослідження; - спрямованість роботи на розробку реальних практичних рекомендацій; відповідність логічної побудови роботи поставленим цілям і завданням; глибина проведення дослідження; виявлений економічний ефект; наявність альтернативних підходів до вирішення визначених проблем, рівень їх обґрунтування; інноваційний характер та оригінальність запропонованих рішень; ступінь самостійності проведення дослідження; рівень викладення роботи та її загальне оформлення; застосування при аналізі матеріалу комп'ютерних програм.

Кваліфікаційна робота оцінюється за чотирибальною системою.

Оцінка “відмінно” (90-100 балів) ставиться, якщо випускник магістратури: 1) виконав роботу самостійно, на високому науково-теоретичному рівні, яка відображає глибокі теоретичні знання і практичні навички випускника, його здатність до професійної діяльності як науковця, економіста-міжнародника; 2) оволодів методами науково-дослідної роботи у збиранні і систематизації даних, їх обробки, творчого осмислення, систематичного викладу, формулювання висновків; 3) показав критичне ставлення до джерел і літератури, продемонстрував наукову новизну, сформулював власні пропозиції і практичні рекомендації; 4) грамотно, з додержанням вимог оформив кваліфікаційну роботу; 5) на захисті продемонстрував глибокі знання теми дослідження, логічно, аргументовано та впевнено відповідав на запитання членів комісії.

Оцінка “добре” (70-89 балів) ставиться, якщо випускник магістратури: 1) виконав роботу самостійно, на належному науково-теоретичному рівні, яка відображає достатньо високі теоретичні знання і практичні навички випускника, його здатність до професійної діяльності як науковця, економіста-міжнародника; 2) оволодів методами науково-дослідної роботи у збиранні і систематизації даних, їх обробки, творчого осмислення, систематичного викладу, формулювання висновків, проте допускає незначні порушення логічності й систематичності викладу; 3) робота має наукову новизну, однак автор не може в достатній мірі проаналізувати літературу і джерела з досліджуваної теми, хоча і сформулював власні пропозиції та практичні рекомендації; 4) з додержанням вимог оформив магістерську роботу, але допустив при цьому поодинокі помилки чи неточності; 5) на захисті продемонстрував глибокі знання теми дослідження, відповів на запитання членів комісії.

Оцінка “задовільно” (50-69 балів) ставиться, якщо випускник магістратури: 1) виконав роботу самостійно, на достатньому науково-теоретичному рівні, яка відображає теоретичні знання і практичні навички випускника, його здатність до професійної діяльності як економіста-міжнародника; 2) оволодів навичками науково-дослідної роботи у збиранні і систематизації даних, їх обробки, осмислення, систематичного викладу, формулювання висновків, але допускає порушення логічності й систематичності викладу, некритичне ставлення до документів і матеріалів; 3) робота носить головним чином компілятивний характер, відсутні елементи наукової новизни, нечітко сформульовані, непереконливо аргументовані або відсутні власні пропозиції й практичні рекомендації; 4) допустив ряд помилок при оформленні роботи та її науково-довідкового апарату з відхиленням від вимог; 5) на захисті продемонстрував неглибокі знання теми дослідження, не всі відповіді на запитання членів ЕК правильні або повні.

Оцінка “незадовільно” (35-49 балів) ставиться в тому випадку, коли: 1) студент, допущений до захисту кваліфікаційної роботи, нечітко сформулював мету магістерської роботи; 2) зміст роботи не відповідає плану магістерської роботи або не розкриває тему повністю чи в її основній частині; 3) автор не виявив самостійності, робота являє собою компіляцію або плагіат, відсутні посилання на першоджерела або вказані не ті, з яких запозичено матеріал; 4) кінцевий результат не відповідає меті дослідження, а висновки - поставленим завданням; 5) обсяг та оформлення роботи не відповідають встановленим вимогам; 6) відповіді на запитання членів ЕК неточні, неповні або відсутні.

Кваліфікаційна робота до захисту не допускається. Подана науковому керівникові на перевірку або на будь-який подальший етап проходження з порушенням термінів, установлених регламентом. Написана на тему, яка своєчасно не була затверджена наказом по університету, або зміст роботи не відповідає темі дослідження. Структура й оформлення роботи не відповідають встановленим вимогам.

Шкала оцінювання магістерської роботи

Університетська	Національна		Шкала ЄКТС
90-100	5	Відмінно	A / Відмінно
80-89	4	Добре	B / Дуже добре
70-79			C / Добре
60-69	3	Задовільно	D / Задовільно

50-59			Е / Достатньо (мінімальні критерії)
35-49	2	Незадовільно	FX / Незадовільно (потрібна додаткова робота)*
1-34		Незадовільно	F / Незадовільно (відрахування)**

9. Рекомендована література

9.1. Основна

1. Колесников О.В. Основи наукових досліджень. 2-ге вид. випр. та доп. навч. посіб. / О.В. Колесников. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 144 с.
2. Кислий В.М. Організація наукових досліджень: навчальний посібник / В.М. Кислий. - Суми: Університетська книга, 2011. - 224 с.
3. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А.Є. Конверського. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 352 с.
4. Грабченко А.І. Методи наукових досліджень: Навч. посібник / Грабченко А.І., Федорович В.О., Гаращенко Я.М.. - Х.: НТУ "ХПГ", 2009. - 142 с.
5. Ковалів Ю.І. Абетка дисертанта: Методологічні принципи написання дисертації: посібник / Ю.І. Ковалів. - К.: Твім інтер, 2009. - 460 с.
6. Ростовський В.С. Основи наукових досліджень і технічної творчості: підруч. / В.С. Ростовський, Н.В. Дібрівська, - К.: Центр учбової літератури, 2009. - 96 с.
7. Ганін В.І. Методологія соціально-економічного дослідження: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл., реком. МОНУ / Ганін В.І., Ганіна Н.В., Гурова К.Д.; Харківський торговельно-економічний ін-т Київського національного торговельно-економічного ун-ту. - К.: Центр учбової літератури, 2008. - 224 с.
8. Клименюк О. В. Виклад та оформлення результатів наукового дослідження : авторський підручник / О.В. Клименюк. - Ніжин: Аспект-Поліграф, 2007. - 398 с.
9. Пилипчук М.І. Основи наукових досліджень: підручник / М.І. Пилипчук, А.Є. Григор'єв, В.В. Шостак. - К.: Знання, 2007. - 270 с.
10. Стеченко Д.М. Методологія наукових досліджень: підручник / Д.М. Стеченко, О.С. Чмир. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2007. - 317 с.
11. Макогон Ю. В. Основи наукових досліджень в економіці: навч. посібник, затвердж. МОНУ / Макогон Ю.В., Пилипенко В.В. - 2-ге вид. - Донецьк: Альфа-прес, 2007. - 144 с.
12. Соловійов С. М. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Для студ. вищ. навч. закл., реком. МОНУ / С.М. Соловійов. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 176 с.
13. Антоненко І. Бібліографічний опис електронних ресурсів: методичні матеріали для пристатейної бібліографії / Антоненко І., Баркова О. / Бібліотечний вісник. - 2006. - №1.- С. 25-27.
14. Клименюк О. В. Технологія наукового дослідження: авторський підручник / О.В. Клименюк. - К. - Ніжин : Аспект-Поліграф, 2006. - 308 с.

9.2. Допоміжна

1. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень: підручник для бакалаврів, магістрантів і аспірантів екон. спец. вищ. навч. закл. освіти / Микола Тимофійович Білуха. — К. : АБУ, 2002. — 480 с.
2. Введення в дію нового стандарту з бібліографічного опису ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Основні відмінності від ГОСТ 7.1.—84 : Нові правила бібліографічного опису / Державна наукова установа „Книжкова палата України”. - Режим доступу: <http://www.ukrbook.net>.

3. Воротіна Л. І. Кандидатська дисертація: методика написання і захисту : посіб. для аспірантів і здобувачів наук. ступ. / Воротіна Людмила Іванівна, Воротін Валерій Євгенович, Гуткевич Світлана Олександрівна ; Європейський ун-т. - Вид. 2-ге перероб. і доп. - К. : Видавництво Європейського університету, 2006. - 137 с -Бібліогр.: с 38.
4. Єріна А.М. Методологія наукових досліджень: навч. посібник / А.М.Єріна, В.Б.Захожай, Д.Л.Єрін. - К. : ЦНЛ, 2004. - 212 с.
5. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл., реком. МОНУ/ Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М.. - 3-тє вид., перероб. і доп. - К. : Професіонал, 2005.- 240 с.
6. Крушельницька О. В. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посібник для вищ. навч. закл. / О.В. Крушельницька. - К. : Кондор, 2004.-192 с.
7. Наумовець А. Г. Ви віч-на-віч з аудиторією : Дещо про "технологію" наукових доповідей, популярних лекцій, дисертаційних промов і конкурсних проєктів / Наумовець Антон Григорович ; НАН України; Інститут фізики. - К. : Наукова думка, 2003. - 56 с.
8. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник / В.М.Шейко, Н.М.Кушнарєнко. - 4-тє вид., випр. і доп. - К.:Знання, 2004. - 307с.
9. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: посібник / А.С. Філіпенко -К.: Академвидав, 2004. - 208 с.
10. Петрук В. Г. Основи науково-дослідної роботи: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл., які навч. за спец. "Екологія та охорона навколишнього середовища" / Петрук Василь Григорович, Володарський Євген Тимофійович, Мокін Віталій Борисович ; Вінницький національний технічний ун-т. - Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2006. - 144 с.
11. Пілюшенко В. Л. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл., реком. МОНУ / Пілюшенко Віталій Лаврентійович, Шкрабак Ірина Володимирівна, Славєнко Едвін Ігорович. - К. : Лібра, 2004. - 344 с.
12. Свердан М. М. Основи наукових досліджень: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Свердан Михайло Михайлович, Свердан Марія Романівна ; Буковинська держ. фінансова академія. - Чернівці: Рута, 2006. - 352 с.
13. Сидорєнко В. К. Основи наукових досліджень: навч. посіб. для вищ. пед. закл. освіти / В.К.Сидорєнко, П.В.Дмитрєнко. - К:РННЦ "ДНІТ", 2000.- 260 с.
14. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1-2003, ІДТ) : ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. - [Чинний від 2007-07-01]. - К.: Держспоживстандарт України, 2007. - III, 47 с. - (Національний стандарт України).
15. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: / Філіпенко Антон Сергійович. - К. : Академвидав, 2005. – 208 с.
16. Цєхмістрова Г. С Основи наукових досліджень: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Київський ун-т туризму, економіки і права. - К.: Слово, 2003. - 240 с.
17. Цєхмістрова Г.С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. - Київ: Видавничий Дім «Слово», 2004. - 240 с.
18. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник для студ. вищ. навч. закл. / Шейко Василь Миколайович, Кушнарєнко Наталя Миколаївна. - 5-є вид., стер. - К. : Знання, 2006.

10. Інформаційні ресурси

1. <http://nbuv.gov.ua/>
2. <http://www.library.chnu.edu.ua/>
3. <https://scholar.google.com/>
4. <https://www.sciencehunter.net/>
5. <http://www.mon.gov.ua/>

6. <http://e-learning.chnu.edu.ua/>